

ven, saalydende: „I. de af Ministeriet for offentlige Arbejder meddelte Koncessioner paa Anlæg af private Baner optages Bestemmelse om Tjenestemændenes Løn og Arbejdstid“. Dette Ændringsforslag blev forkastet, og siden den Tid har Sagen hvilet, skønt den er bleven berørt ved Finanslovens første Behandling.

Imidlertid forekommer det mig, at man nu maa være klar over, at Staten ikke i Længden kan undgaa at tage Affære paa dette Omraade. At Staten har Midler dertil, derom kan der jo ikke være nogen som helst Tvivl. Selv om man ikke kan tage Bestemmelser vedrørende Privatbanernes forskellige Forhold ved direkte Lovgivning, skønt dette meget godt kan lade sig gøre paa enkelte Omraader, har Administrationen jo en saadan Magt over de forskellige Privatbaner, at jeg mener, at Rigsdagen ved at vedtage et Forslag som det foreliggende og senere ved sine Beslutninger vil kunne paavirke Administrationen paa Grundlag af Kommissionens Arbejde til at gennemføre den Forbedring i Forholdene, som vi tilsigte. Jeg erindrer om, at Staten er interesseret med over 20 Mill. Kr. i Privatbanerne, og der forestaar jo nu i Henhold til Jernbaneloven Anlæg af mange nye Privatbaner, saaledes at denne i Forvejen store Sum i de kommende Aar vil stige ganske betydeligt, idet Staten i Regelen overtager Halvdelen og i flere Tilfælde over Halvdelen af Kapitalen i de private Baner. Som Følge deraf har Staten jo ogsaa en tilsvarende Andel i Ledelsen, idet det i de Eneretsbevillinger, der udstedes til Privatbanerne, i alt Fald hidtil har været bestemt, at Statskassen for sit Bidrag nyder samme Ret, som de almindelige Bidrag fra Kommuner eller private give. Men ogsaa paa anden Maade end gennem disse Stemmer ved Privatbanernes Generalforsamlinger har Staten Midler til at kunne gennemføre en forbedret Ordning ved Privatbanerne. Jeg har her en Eneretsbevilling paa Anlæg af en Bane i Jylland. Der staar bl. a. i denne Eneretsbevilling, at „Tilsynet fra Regeringens Side med Banen efter dens Anlæg samt med dens Drift saavel i økonomisk som i teknisk Henseende føres af Kommissarius, overensstemmende med den for ham af Ministeren udfærdigede Instruks“. Og senere hen staar der i samme Eneretsbevilling, at „Instrukser og øvrige Reglementer for Tjenesten paa Banen blive at forelægge Kommissarius, førend de træde i Kraft. De Forandringer, som han maatte fordre optagne i dem, har Bevillingshave-

ren at tage til Følge“. Man vil altsaa se, at Ministeren gennem Kommissarius vil være i Stand til at øve en saadan Indflydelse paa Privatbanernes hele Forhold, at der ikke er nogen som helst Tvivl om, at man derigennem vil kunne opnaa en Forandring i de bestaaende Forhold, ogsaa med Hensyn til andre Ting end netop det, der er nævnt her i dette Ændringsforslag. Det har vist sig, at Ministeren har stor Indflydelse. Man har saaledes Eks-empler paa, at Ministeren har tvunget en privat Bane til at sætte sine Billet- og Godstakster op. Endvidere staar der i denne Eneretsbevilling, at „de Forandringer, som Ministeren foretager i Budgettet, er Bevillingshaveren pligtig til at tage til Følge“. Jeg tror herigennem at have godtgjort, at det altsaa er muligt fra Rigsdagens Side ved Vedtagelser at paavirke Ministeren og Administrationen, saaledes at man i høj Grad vil være i Stand til at omordne disse Forhold.

Og naar Staten paa Grund af de store Kapitaler, som den har i Privatbanerne, dels har en saa stor Indflydelse paa Generalforsamlingerne gennem de af Staten valgte Repræsentanter og dels gennem Administrationen har en direkte Myn- dighed med Hensyn til dette Forhold, saa mener jeg ogsaa, at Rigsdagen har et meget stort Ansvar for, hvorledes Privatbanerne i det hele drives. Og da det nu i adskillige Aar har vist sig, at disse Forhold paa mange Maader ere i høj Grad uheldige, ere meget primitive, saa finder jeg, at Tiden er kommen til at gøre en Forandring paa dette Omraade. Den af os foreslaaede Kommission skulde have den Opgave for det første at udarbejde Forslag til Regler for Personalets Forhandlingsret. Det forekommer mig, at det er et ganske naturligt Krav, at de Mennesker, der ere ansatte ved Privatbanerne, i saa Henseende blive ligestillede med de Funktionærer, som ere i Statens Tjeneste, og man kan sige i øvrigt med alle Arbejdere her i Landet, som jo gennem deres Fagorganisationer have tilkæmpet sig Meddelagtighed i Ordningen af deres Forhold og tilkæmpet sig Forhandlingsret. Og for Statsfunktionærernes Vedkommende er det jo ogsaa bekendt, at de nu i enhver Henseende ere betryggede paa dette Omraade — i alt Fald i Teorien; om det gaar saa glat i Praksis, skal jeg naturligvis lade være uomtalt. Men med Hensyn til Forhandlingsretten for Privatbanefunktionærerne har det vist sig, at alle Anstrengelser fra deres Side have været for-